

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΕΜΠΤΗ 7 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ
ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α

A.1

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Σωστό
- δ. Λάθος
- ε. Λάθος

A2. α

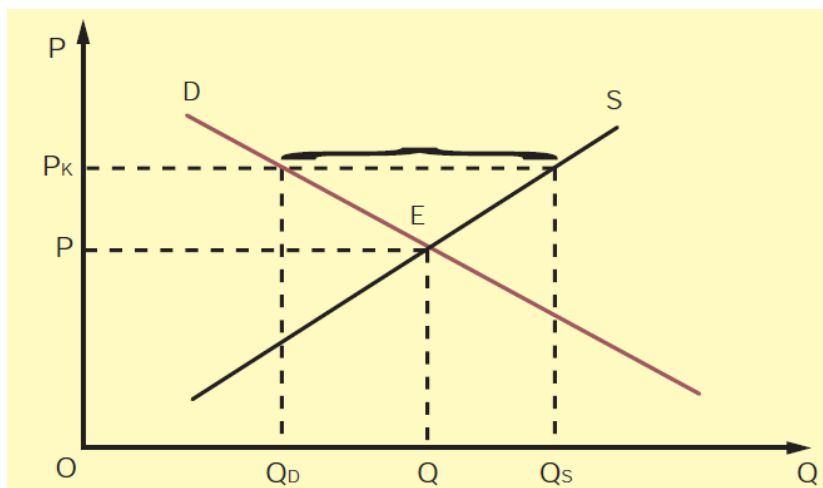
A3. γ

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Β

B.1 Σκοπός του κράτους, όταν επιβάλλει κατώτατες τιμές, είναι η προστασία του παραγωγού. Οι τιμές παρέμβασης ή ασφάλειας των γεωργικών προϊόντων είναι μια κατηγορία κατώτατων τιμών, προκειμένου να προστατευτεί το εισόδημα των αγροτών. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχει ολόκληρο πλέγμα ειδικών ρυθμίσεων για τη γεωργία και τις αγορές των αγροτικών προϊόντων.

Ας δούμε με παράδειγμα πώς λειτουργεί η τιμή παρέμβασης στην αγορά ενός αγροτικού προϊόντος, για παράδειγμα, του ελαιόλαδου: Έστω D η καμπύλη ζήτησης και S η καμπύλη προσφοράς του ελαιόλαδου. Στο σημείο ισορροπίας E η τιμή ισορροπίας είναι P και η ποσότητα ισορροπίας Q , όπως διαμορφώνονται στην αγορά. Το κράτος εκτιμά ότι η τιμή ισορροπίας είναι μικρή και δεν εξασφαλίζει το εισόδημα των ελαιοπαραγωγών. Αποφασίζει λοιπόν ότι η κατώτερη τιμή που μπορεί να πωληθεί το ελαιόλαδο είναι η P_K . Επειδή η τιμή P_K είναι μεγαλύτερη από την τιμή ισορροπίας, η ζητούμενη ποσότητα θα γίνει Q_D , ενώ η προσφερόμενη ποσότητα Q_S , με αποτέλεσμα τη δημιουργία πλεονάσματος ($Q_S - Q_D$). Το κράτος αγοράζει από τους παραγωγούς το πλεόνασμα $Q_S - Q_D$ στην τιμή παρέμβασης P_K . Το πλεόνασμα αυτό θα βρει τρόπο να το διαθέσει, για παράδειγμα, σε αγορές του εξωτερικού ή σε περίοδο μειωμένης παραγωγής.

ΟΜΑΔΑ ΤΡΙΤΗ

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

$$(E \rightarrow Z) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 8 = \frac{\Psi_E - 0}{50 - 40} \leftrightarrow \Psi_E = 80$$

$$(\Delta \rightarrow E) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 5 = \frac{\Psi_\Delta - 80}{40 - 30} \leftrightarrow \Psi_\Delta = 130$$

Στους συνδυασμούς Γ και Δ, και σύμφωνα με τον τύπο του Κόστους Ευκαιρίας ισχύει:

$$(\Delta \rightarrow \Gamma) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{\text{Μονάδες του } X \text{ που θυσιάζονται}}{\text{Μονάδες του } \Psi \text{ που παράγονται}} = \frac{2}{8} = \frac{1}{4}$$

Άρα

$$(\Gamma \rightarrow \Delta) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{1}{KE_{\Psi \rightarrow X}} = 4$$

$$(\Gamma \rightarrow \Delta) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 4 = \frac{170 - 130}{30 - X_\Gamma} \leftrightarrow X_\Gamma = 20$$

Στους συνδυασμούς Β και Γ, και σύμφωνα με τον τύπο του Κόστους Ευκαιρίας ισχύει:

$$(B \rightarrow \Gamma) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{\text{Μονάδες του } X \text{ που θυσιάζονται}}{\text{Μονάδες του } \Psi \text{ που παράγονται}} = \frac{4}{2} = 2$$

Άρα

$$(\Gamma \rightarrow B) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{1}{KE_{X \rightarrow \Psi}} = 1/2$$

$$(B \rightarrow \Gamma) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 2 = \frac{190 - 170}{20 - X_B} \leftrightarrow X_B = 10$$

$$(A \rightarrow B) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{200-190}{10-0} = 1$$

$$(B \rightarrow A) KE_{\Psi \rightarrow X} = \frac{1}{KE_{X \rightarrow \Psi}} = 1$$

Ο συμπληρωμένος πίνακας έχει ως εξής:

	Ποσότητες αγαθού X	Ποσότητες αγαθού Ψ	Κόστος X (σε μονάδες Ψ)	Κόστος Ψ (σε μονάδες X)
A	0	200		
			1	1
B	10	190		
			2	1/2
Γ	20	170		
			4	1/4
Δ	30	130		
			5	1/5
E	40	80		
			8	1/8
Z	50	0		

Γ2. Η 13η μονάδα του αγαθού X τοποθετείται μεταξύ των συνδυασμών B και Γ του πίνακα, όπου το κόστος ευκαιρίας του αγαθού X σε όρους του Ψ είναι ίσο με 2. Αυτό σημαίνει ότι για την 13η όπως και για κάθε μονάδα του X που παράγεται στο διάστημα αυτό, απαιτείται η **θυσία 2 μονάδων Ψ**.

Γ3 Αφού όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές απασχολούνται στην παραγωγή του Ψ προϊόντος, η παραγωγή του X προϊόντος είναι μηδέν, και βρισκόμαστε στο συνδυασμό A, όπου Ψ = 200 μονάδες. Άρα η οικονομία επιθυμεί να μειώσει την παραγωγή σε: 200 – 50 = 150 μονάδες προϊόντος.

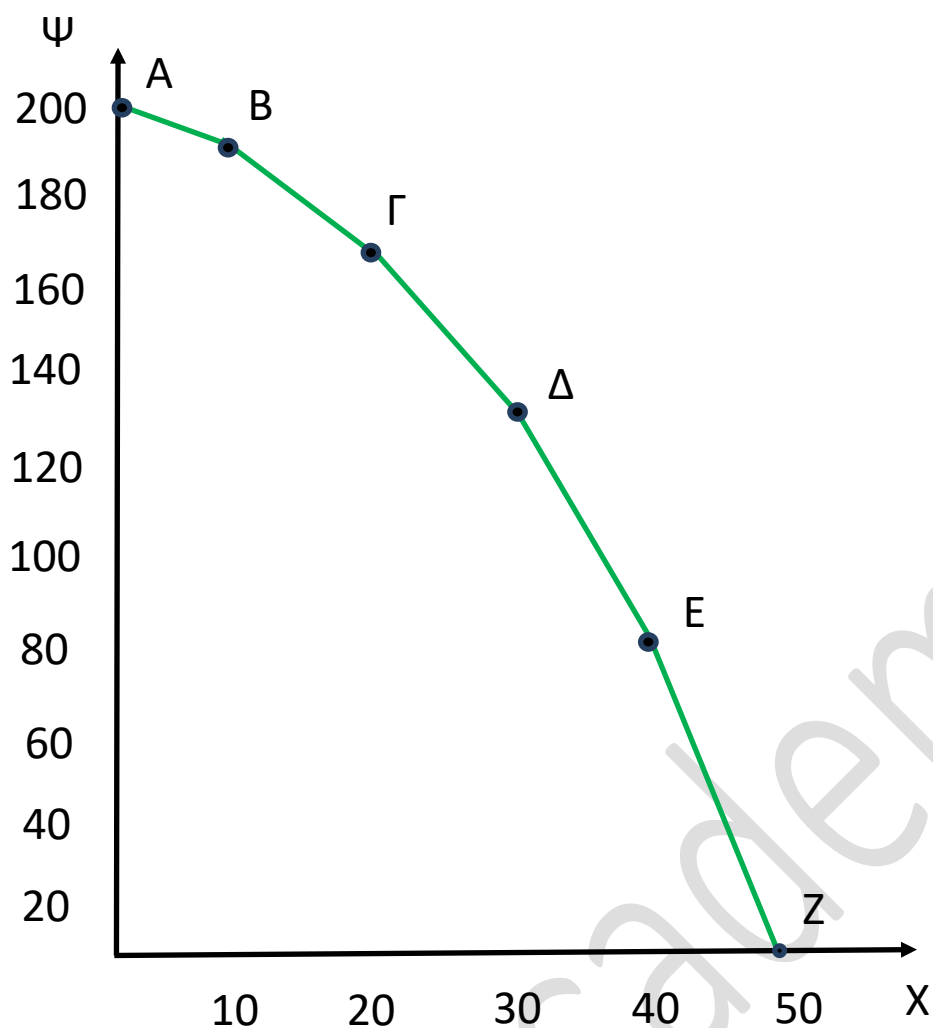
Υπολογίζουμε τη μέγιστη ποσότητα του X όταν παράγονται Ψ = 150 μονάδες προϊόντος.

	X	Ψ
Γ	20	170
Γ'	X _{Γ'}	150
Δ	30	130

$$(\Gamma' \rightarrow \Delta) KE_{X \rightarrow \Psi} = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} \rightarrow 4 = \frac{150-130}{30-X_{\Gamma'}} \leftrightarrow X_{\Gamma'} = 25$$

Γ4.

α) Η καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων (ΚΠΔ) δείχνει τις μεγαλύτερες ποσότητες ενός προϊόντος που μπορούν να παραχθούν σε μία οικονομία για κάθε δεδομένη ποσότητα του άλλου προϊόντος.

β) Αν η οικονομία παράγει έναν εφικτό συνδυασμό, τότε η οικονομία αυτή δε χρησιμοποιεί όλες τις παραγωγικές της δυνατότητες και ορισμένοι ή όλοι οι παραγωγικοί συντελεστές υποαπασχολούνται. Άρα, για να γίνει μέγιστος πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλες οι παραγωγικές δυνατότητες και όλοι οι συντελεστές να απασχοληθούν πλήρως και ορθολογικά.

Γ5. Σύμφωνα με τα δεδομένα του παραπάνω πίνακα, το πραγματικό κόστος της οικονομίας για τη παραγωγή των 30 πρώτων μονάδων του αγαθού X είναι οι $200 - 130 = 70$ μονάδες του αγαθού Ψ που πρέπει να θυσιάστούν (όταν η παραγωγή του X αυξάνεται από 0 σε 30 μονάδες, τότε η παραγωγή του Ψ μειώνεται από 200 σε 130 μονάδες).

ΟΜΑΔΑ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

α) Αρχικά κατασκευάζουμε τον ατομικό πίνακα προσφοράς της επιχείρησης για το αγαθό K.

(με τη χρήση των τύπων $MC = \frac{\Delta VC}{\Delta Q}$, $AVC = \frac{VC}{Q}$)

Άρα ο πίνακας με τις νέες στήλες που χρειαζόμαστε έχει ως εξής:

Qs	VC	AVC	MC
4	26	6,5	-
5	30	6	4
6	36	6	6
7	44	6,3	8
8	54	6,7	10
9	66	7,3	12
10	80	8	14

Η καμπύλη προσφοράς είναι το ανερχόμενο τμήμα της καμπύλης του οριακού κόστους που βρίσκεται πάνω από την καμπύλη του μέσου μεταβλητού κόστους. Για να κατασκευάσουμε τον πίνακα προσφοράς της επιχείρησης θα πρέπει να ισχύει η συνθήκη:

$$P = MC_{\text{ανερχόμενο}} \geq AVC$$

Άρα ο ατομικός πίνακας προσφοράς θα είναι ο εξής:

P = MC	Qs
6	6
8	7
10	8
12	9
14	10

Ο αγοραίος πίνακας προσφοράς προκύπτει αν πολλαπλασιάσουμε τις προσφερόμενες ποσότητες που παράγει και προσφέρει μια επιχείρηση με τον αριθμό των όμοιων επιχειρήσεων (στην προκειμένη περίπτωση είναι 50) που δραστηριοποιούνται στον κλάδο.

P = MC	Q_{αγοραία}
6	6 • 50 = 300
8	7 • 50 = 350
10	8 • 50 = 400
12	9 • 50 = 450
14	10 • 50 = 500

Και με βάση τον πίνακα αγοραίας ζήτησης που δίνεται στην εκφώνηση, παρατηρούμε ότι για $P = 10$, $Q_{\text{αγοραία}} = Q_{\text{αγοραία}} = 400$.

Άρα το σημείο ισορροπίας είναι **E ($P_E = 10$ χρηματικές μονάδες, $Q_E = 400$ μονάδες προϊόντος)**.

β) Ομοίως εργαζόμαστε και στην περίπτωση των 70 πανομοιότυπων επιχειρήσεων.
Ο αγοραίος πίνακας προσφοράς όταν στην αγορά δραστηριοποιούνται 70 πανομοιότυπες επιχειρήσεις είναι:

P = MC	Q_{αγοραία}
6	6 • 70 = 420
8	7 • 70 = 490
10	8 • 70 = 560
12	9 • 70 = 630
14	10 • 70 = 700

Και με βάση τον πίνακα αγοραίας ζήτησης που δίνεται στην εκφώνηση, παρατηρούμε ότι για $P = 8$, $Q_D^{\text{αγοραία}} = Q_S^{\text{αγοραία}} = 490$.

Άρα το σημείο ισορροπίας είναι **E' ($P_{E'} = 8$ χρηματικές μονάδες, $Q_{E'} = 490$ μονάδες προϊόντος)**.

Δ2. Τα συνολικά έσοδα στα δύο σημεία ισορροπίας είναι:

Για 50 επιχειρήσεις $\Sigma E_E = P_E \cdot Q_E = 10 \cdot 400 = 4.000$ χρηματικές μονάδες

Για 70 επιχειρήσεις $\Sigma E_{E'} = P_{E'} \cdot Q_{E'} = 8 \cdot 490 = 3.920$ χρηματικές μονάδες

Άρα τα συνολικά έσοδα **μειώθηκαν** κατά: $4.000 - 3.920 = 80$ **χρηματικές μονάδες**

Υπολογίζουμε την ελαστικότητα ζήτησης τόξου.

$$(E \rightarrow E') E_D = \frac{\Delta Q}{\Delta P} \cdot \frac{P_E + P_{E'}}{Q_{DE} + Q_{DE'}} = \frac{490 - 400}{8 - 10} \cdot \frac{10 + 8}{400 + 490} \approx -0,9$$

Επειδή η ζήτηση είναι ανελαστική ($|E_{D\text{τόξου}}| < 1$), η συνολική δαπάνη (άρα και τα συνολικά έσοδα επειδή είμαστε σε σημείο ισορροπίας) θα ακολουθήσουν την κατεύθυνση της μεγαλύτερης ποσοστιαίας μεταβολής, δηλαδή της τιμής. Και επειδή η τιμή μειώνεται, θα μειωθεί και η συνολική δαπάνη, άρα και τα συνολικά έσοδα.

Δ3. Σύμφωνα με τον πίνακα προσφοράς της μιας επιχείρησης, προκύπτει ότι δεν συμφέρει την επιχείρηση να παράγει και να προσφέρει σε τιμές μικρότερες των 6 ευρώ. Σε μικρότερες τιμές η τιμή, που ισούται με το οριακό κόστος, είναι μικρότερη από το μέσο μεταβλητό κόστος με αποτέλεσμα να μην μπορεί να καλύψει όλα τα μεταβλητά της έξοδα και να μην την συμφέρει τελικά να παράγει τις συγκεκριμένες ποσότητες.

Δ4. Στην περίπτωση των 50 επιχειρήσεων και για $P = 12$ χρηματικές μονάδες έχουμε σύμφωνα με τα δεδομένα του αντίστοιχου πίνακα: $Q_D = 310$ και $Q_S = 450$

Παρατηρούμε ότι η προσφερόμενη ποσότητα είναι μεγαλύτερη από τη ζητούμενη, οπότε έχουμε **πλεόνασμα** το οποίο ισούται με: $Q_S - Q_D = 450 - 310 = 140$ **μονάδες προϊόντος**.

Άρα υπάρχει πλεόνασμα 140 μονάδων, που σημαίνει ότι μένουν αδιάθετες (αποθέματα) 140 μονάδες προϊόντος στις επιχειρήσεις. Οι επιχειρήσεις, για να αποφύγουν συσσώρευση αποθεμάτων, θα μειώσουν την τιμή. Όταν μειώνεται η τιμή, αυξάνεται η ζητούμενη ποσότητα (νόμος ζήτησης) και μειώνεται η προσφερόμενη ποσότητα (νόμος προσφοράς). Σε κάθε μείωση της τιμής μειώνεται και το πλεόνασμα. Η τιμή θα σταματήσει να μειώνεται στις 10 χρηματικές μονάδες όπου και η προσφερόμενη ποσότητα θα γίνει ίση με τη ζητούμενη (σημείο ισορροπίας).